

A SPANYOL ABSZOLUTIZMUS

Dinasztikus előzmények

- A Habsburg-dinasztia jelmondata: "Háborúzzanak mások, te csak házasodj, boldog Ausztria!"
- A Habsburgok felemelkedése
- Rudolf (1273-1291) - gyengesége miatt választják német királynak
- III. Frigyes a hatalom alapjának megteremtője
- "te csak házasodj boldog Ausztria" : -1477. Burgundia, Németalföld megszerzése - I.Miksa
- 1496. spanyol házasság: I.Miksa fia, Szép Fülöp feleségül veszi Örült Johannát, a spanyol trón örökösét.-
- fiuk: I. KÁROLY (1516-1556) – 1519-től:NRCS: V. Károly
- osztrák családi birtokok, Németalföld, a Német-római császárság, Spanyolország, Szicília, Nápoly, a gyarmatok ura (testvére Ferdinánd 1526-tól cseh és magyar király)
- látszólag óriási hatalom – 1580-tól Portugália is a része
- hatalmának alapja: zsoldossereg és flotta
- abszolútizmus (csak SPO-ban sikerült): az uralkodó feltétlen hatalmán alapuló kormányzati rendszer
- támogatja: a katolikus egyház
- nem egységesít, saját utat hagy a tartományoknak, de erőforrásként egy politikai akaratot kell szolgálnak – köv: elszakadási törekvések
- állandó háborúk, folyamatos konfliktus a franciákkal –ellenfél: I.Ferenc
- célja az észak-itáliai városok megszerzése

Spanyolország :

A) **Belpolitika:** Európa vezető hatalma

- gyarmatok: nemesfém beáramlás
- Európa legnagyobb flottája, zsoldosserege
- II. Fülöp (1556-1598) V. Károly császár fia: abszolutisztikus kormányzás – a cortezeket nem hívja össze
- Központi tanácsadó testületek: területekre(Aragóniai Tanács) és ügyekre (Gyarmati T.) szakosodott tanácsokkal kormányzott - rendek kiszorulása, helyette szakapparátus
- Államtanács a központi szerv - Fülöp minden ügyről tud, állandóan dolgozik
- Mindent elárasztó bürokrácia – fenntartásához: **adók** :
- Parasztok, polgárok adói + kereskedelemre kivetett adók
- vallási megszállottság - komor spanyol udvari etikett, udvari pompa
- katolicizmus védelme - inkvizíció intézménye közvetlenül a király alá tartozik - besúgók, nyilvános megégetések (autodafé)

B) **Gazdaság:** a fejlődés a beáramló arany ellenére megtorpan

- Ok: a kereskedelemre kivetett adó + a hazai iparcikkek magas ára – köv.:
- Mindent importálnak, kivéve a gyapjút
- eltérő fejlettségű tartományok
- juhtenyésztés állami támogatása (földművelés visszaszorulása, éhínség fenyeget)
- Grandok: juhtenyésztés a nagybirtokon, hidalgók: elszegényedés
- Következmény: a hazai ipar nem fejlődik, az arany kiáramlik az országból
- Gyapjűfeldolgozás: Németalföldön

- A gyarmatok aranyát nem fordítják a gazdaság fejlesztésére – helyett: fényűzés, főúri rangok vásárlása
  - Minden európai háborúban érdekeltek a kiterjedt birodalmuk miatt köv.:
  - egyenetlen és nagymértékű adóztatás
  - köv: A beáramló arany ellenére az államháztartás csődbe jut -17. sz. gazdasági hanyatlás
  - Gazdasági élet működtetői (ipar, keresk): zsidók és moriszkók – őket az inkvizíció elűldözi
- C) **Külpolitika:** cél - katolikus nagyhatalom létrehozása
- **FRANCIAORSZÁG:** I. (VALOIS) Ferenc(1515-1547)
  - Ellenfél, mert a Habsburg területek gyűrűje veszi körül
  - FRO. Célja: Itália megszerzése
  - A százéves háború után: központi királyi hatalom megerősítése
  - Szakképzett hivatalnokok, államtitkárok, királyi tanács
  - Polgárság, parasztság megadóztatása
  - Ferenc: Milánó (Lombardia) megszerzése
  - 1516. Bolognai konkordátum: a gallikán egyház megerősítése: az investitúra jogát a király kezébe adta + az egyházi jövedelmeknek csak egy része illeti meg a pápát.
  - Ferenc meg akarta szerezni a Német-Római Császári trónt is - nem sikerült
  - Fegyveres harc: 1525. Pávia – I. Ferenc veresége (fogságba esett)
  - 1526. Madridi béke: I. Ferenc lemondott Lombardiáról
  - 1526. Cognaci liga: FRO, Anglia, Pápa, Milánó, Velence, Firenze, török szultán – szövetsége V. Károly ellen
  - 1527. Saccio di Roma (V. Károly zsoldosai kirabolják Rómát)
  - 1529. cambrai-i béke - Franciaország lemondott itáliai igényeiről –de megtarthatta északon Verdunt (a NRCS-tól foglalta el)
  - 1540-es évek újabb francia háborúk:
  - 1559. cambrésis-i béke: megismétli a cambrai-i békét
  - I: Ferenc halála után: vallásháború Franciaországban
  - Szembenálló felek:
  - hugenották (Bourbon) harca a király körül csoportosuló katolikus liga (Guisse) ellen
  - tíz év után megbékélés: Valois Margit és Bourbon Henrik házassága
  - 1572. aug.23. Szent Bertalan éjszaka (2000 hugenotta)
  - köv: harcok – II. Fülöp beavatkozik (célja a trón megszerzése – meghalt az utolsó Valois)
  - 1590. spanyol csapatok Párizsban – de mégis Bourbon Henrik a francia király. (Párizs megér egy misét.)
  - II. Fülöp célja egy egyetemes katolikus birodalom megteremtése:
  - harc Török Birodalom ellen
  - **TÖRÖK BIRODALOM:** Balkán-fsz.,Dardanellák, (köv.: Levantei-keresk. A török ellenőrzése alatt) – 1526. Magyarország
  - DE: - II. Fülöp fellép a török ellen : óriási flotta: 1571. Lepanto – Velencével és a pápával szövetségben legyőzik a törököket (Don Juan de Austria)- ez a török terjeszkedés végét jelzi, szertefoszlik a legyőzhetetlenség mítosza
  - 100 török hajó elpusztul, 130 fogságba esik, 40 ezer török halott és mindössze 7 ezer keresztény halott
  - 1588. angol hajóhaddal szemben, főképp egy tengeri vihar hatására a Spanyol Armada pusztulása - hegemonia elvesztése

- békekötés a franciákkal, csak diplomáciai csatározások
- 1580. Portugália megszerzése
- Madrid új főváros (ország közepén , kietlen fennsíkon), Escorial palota felépítése
- utódok uralkodása idején spanyol etikett elterjed Európa szerte, pompakedvelés, főúri családok vetélkedése, hivatalnokrendszer híján kegyencuralom
- katolikus egyház uralma töretlen csak